

BH2010. 331

A szövődménynek nem minősülő műtéti következményről tájékoztatni kell a beteget. A tájékoztatásnak az adott beteg egészségi állapotához kell igazodnia és az orvos által ismert tényeken kell alapulnia (1997. évi CLIV. törvény 13. §, 134. § és 135. §).

Az alperes jogelődje a 2004. január 9-én elvégzett műtéttel eltávolította az I. r. felperes jobb tenyerén kialakult, zsugort okozó lágyrészt, majd a beteget 2004. január 14-én otthonába bocsátotta. A kontrollvizsgálatok során megállapították, hogy az I. r. felperes jobb kezének állapota a kezdeti javulás után romlott, a műtéti területen fokozott hegesedés alakult ki, amely a gyűrűsujj 20 fokos hajlítási zsugorodásához vezetett; az I. r. felperes fibrózis hajlamban szenved, a jobb kezén elvégzett újabb műtét azonban nem volt eredményes. Az I. r. felperes jobb kezének ujjain egyre nagyobb fokú hajlítási deformitás alakult ki, ujjbegyeiben zsibbadás és érzészavar is megjelent, újabb műtétet azonban már nem vállalt.

Az I. r. felperes a keresetében 3 500 000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek a 2004. január 11-től járó törvényes mértékű késedelmi kamata, 260 000 forint vagyoni kártérítés és ennek a 2007. március 11-től járó törvényes mértékű kamata, valamint havi 10 000 forint járadék megfizetésére kérte az alperes kötelezését. A II. r. felperes a keresetében 1 000 000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek a 2004. január 11-től járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetését igényelte. A felperesek a keresetüket arra alapították, hogy az alperes jogelődje a tájékoztatási kötelezettségét megsértve, az első műtét előtt nem tájékoztatta az I. r. felperest arról, hogy „amennyiben” fibrózis hajlama van, a műtétet követően rosszabb állapotba kerülhet, mint amilyenben a műtét előtt volt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Azzal érvelt, hogy a műtét előtt semmi nem utalt az I. r. felperes fibrózis hajlamára, ez egyébként is olyan csekély gyakorisággal fordul elő, hogy emiatt erről a beteget tájékoztatni nem kellett.

Az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott biztosító az alperessel egyező indokok alapján a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította. Dr. K. G. igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy az első műtét után egyetlen szövődmény sem következett be, az I. r. felperes műtéttől független alkati tulajdonsága szövődménynek nem minősíthető. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az EBH2000. 428. határozatban foglaltak - amely szerint a nem túl gyakori, de súlyos károsodással járó szövődményről tájékoztatást kell adni - azért nem alkalmazhatók, mert az adott esetben nem szövődményről, hanem műtéti következményről van szó, amely tekintetében az egyéniesített tájékoztatás során a beteg kórház által ismert, vagy felismerhető alkati tulajdonságait, egészségi állapotát kell figyelembe venni. A szakvélemény szerint a legnagyobb gondossággal sem volt felismerhető a beteg fibrózis hajlama, amely ezrelékben mérhető gyakorisággal fordul elő. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes jogelődje a tájékoztatási kötelezettségét nem sértette meg.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokai alapján - helybehagyta. A fellebbezés alapján a másodfokú ítélet indokolása kiemelte, hogy az elsőfokú ítélet nem zárta ki teljes mértékben a tájékoztatási kötelezettség fennállását a szövődménynek nem minősülő műtéti következmények tekintetében, csak leszűkítette azt a beteg egyéni állapotához igazítva. A másodfokú bíróság nem tartotta megállapíthatónak azt sem, hogy a tájékoztatás elmulasztása elvette az I. r. felperes esélyét arra, hogy keze a jelenleginél jobb állapotban legyen.

A felperesek felülvizsgálati kérelme elsődlegesen a keresetüknek helyt adó döntés meghozatalára irányult. Kérték továbbá a perköltségre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezés megváltoztatását, a felperesek perköltség- és illetékfizetési kötelezettségének törlését, valamint az alperes marasztalását az első- és másodfokú perköltségben oly módon, hogy a Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú perköltség összegét a tőkeösszeg 5%-ában, míg a másodfokú perköltség összegét az elsőfokú perköltség 50%-ában határozza meg. A felülvizsgálati eljárásban perköltség igényt a felperesek nem terjesztettek elő. Másodlagos kérelmükben a kártérítési felelősség jogalapját megállapító közbelső ítélet meghozatalát kérték. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet indokolása logikailag ellentmondó, okszerűtlen, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. §-ának (1) bekezdését sérti. A felperesek szerint a

jogerős ítélet a tájékoztatás alapelveivel ellentétes, mert a beteget arról is tájékoztatni kell, aminek bekövetkezésével „esetlegesen” számolni kell, azaz arról is, amit „nem tud” biztosan a gyógyintézet, vagyis minden lehetséges és ismert következményről. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 135. §-ának (2) bekezdése és az EBH2001. 428. határozat alapján nem vonható le olyan következtetés, hogy különbséget kell tenni a szövődményekről és a következményekről szóló tájékoztatás mélysége között. Ha „normál” vizsgálati körülmények között nem feltételezhető, hogy az ezrelékes nagyságrendben előforduló hajlam egy betegnél fennáll - miként ezt az orvosszakértő leírta -, akkor ki sem lehet zárni ennek fennállását, ezért a tájékoztatásnak erre is ki kell terjednie. A tájékoztatás körében „valamennyi” lehetséges következménnyel számolni kell. A tájékoztatási kötelezettség fennállásához magának a szövődménynek és következményének kell súlyosnak és ismertnek lennie, amennyiben pedig a fibrózis hajlam ismert lett volna, akkor a károsodás szövődménynek minősülne. A felperesek szerint a szakvéleménnyel ellentétes a jogerős ítélet indokolása a tekintetben is, hogy a tájékoztatás hiánya nem zárja el az I. r. felperest attól, hogy döntési helyzetbe kerüljön. A szakvélemény ugyanis azt is tartalmazza, hogy műtét híján a károsodás elkerülhető lehetett volna, mert lehet, hogy a kéz ma is ugyanolyan állapotban lenne, mint az első műtét előtt, bár nagyobb valószínűséggel a károsodott állapot bekövetkezhetett volna műtét híján is.

A perköltség tekintetében a felperesek azt fejtették ki, hogy a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (6) bekezdése alapján az ügyvédi munkadíjat mérsékelni kellett volna, mert az nem állt arányban az elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A felperesek a felülvizsgálati eljárás sikertelensége, esetleges perveszteségük esetére kérték az alperes elsőfokú perköltségének leszállítását 100 000 forintra, a másodfokú perköltségét 50 000 forintra, a beavatkozó elsőfokú perköltségét 30 000 forintra, másodfokú perköltségét pedig 10 000 forintra.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Hivatkozott arra, hogy nem ismert hajlam alapján a tájékoztatási kötelezettség nem terhelhette az alperes jogelődjét, csak a reálisan előforduló szövődményekről és következményekről kell tájékoztatást adni. Kifogásolta, hogy a felperesek összemossák a műtéti szövődmény és a következmény fogalmát. Az aggálytalan igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján megállapítható volt, hogy a fibrózis hajlamot sem az I. r. felperes, sem az alperes jogelődje nem ismerte és ezt nem is kellett ismernie, vizsgálnia. A szakvélemény megállapításait korábban a felperesek elfogadták. Az alperes hivatkozott arra is, hogy az I. r. felperes kezelése mindvégig a szakma szabályai szerint, különös gondossággal történt. Az alperes szerint a megállapított perköltségek nem voltak eltúlzottak.

A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az I. r. felperes károsodása az alperes jogelődje által elvégzett műtétet követően következett be. Miután a felperesek a keresetüket a tájékoztatási kötelezettség megsértésére alapították, a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az orvosok eleget tettek-e az Eütv. 13. §-ában és 134-135. §-aiban szabályozott kötelezettségüknek. A tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt az alperes kártérítő felelőssége akkor állapítható meg, ha az I. r. felperes nem került minden lényeges információ birtokába, amely alapján megalapozottan dönthetett a műtéthez való hozzájárulás megadásáról vagy megtagadásáról.

Az Eütv. 135. §-ának (2) bekezdése külön említi a kezelés általánosan ismert, jelentős mellékhatásaira, az esetleges szövődményekre és a beavatkozások lehetséges következményeire vonatkozó tájékoztatást. Ez utóbbiak nyilvánvalóan olyan következmények, amelyek nem minősülnek szövődménynek. Az orvosszakértői vélemény alapján a jogerős ítélet megalapozottan állapította meg, hogy az adott esetben nem szövődményről van szó, hanem egy beavatkozás olyan következményéről, amely a beteg egyéni hajlamának következménye. Míg a szövődmény egy adott beavatkozáshoz kapcsolódóan előforduló, általánosan ismert következmény, a beavatkozás lehetséges következményeinek helyes értelmezése nem terjedhet ki az egyéni egészségi állapotban lévő összes eltérésektől függő következmények figyelembevételére, és az ahhoz igazodó tájékoztatásra, hanem az csak az adott beteg egészségi állapotának megfelelő lehet. A jogerős ítélet indokolása ezért helyesen állapította meg, hogy a szövődménynek nem minősülő, lehetséges műtéti következményekről is tájékoztatni kell a beteget, de az csak olyan tényen alapulhat, amelyet az orvos ismer, illetőleg az elvárható gondosság mellett ismernie kell és ebből következően a betegnél a következmény lehetséges voltával számolni lehet. Ez az értelmezés a tájékoztatás alapelveivel nem ellentétes. Az adott esetben fel nem merült körülményre is kiterjedő, „valamennyi” általában lehetséges következményekre vonatkozó tájékoztatásra az orvos kötelezettsége nem terjeszthető ki akkor sem, ha az elvárható gondos eljárással nem állapítható meg és nem is zárható ki olyan körülmény, amely a beavatkozás eredményére káros kihatással lehet.

Mindezekre tekintettel a bíróság jogszabálysértés nélkül, megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettségét nem sértette meg, így emiatt az sem róható a terhére, hogy az I. r. felperes az

alperes jogelődjének hibája miatt nem került volna döntési helyzetbe, ezért a kártérítő felelőssége nem állapítható meg.

A felperesek alaptalanul kifogásolják a jogerős ítéletet a perköltség tekintetében is. A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (6) bekezdése értelmében a bíróság indokolt esetben a munkadíj összegét mérsékelheti, ez a bíróság mérlegelési körébe tartozik. A másodfokú ítélet részletesen tartalmazza mindazokat a szempontokat, amelyeket a bíróság a perköltség megállapításánál értékelt, e körben a jogszabálysértés megállapítására nincs alap.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. (*Legf. Bír. Pfv. III. 21.360/2008.*)